

Folketingets Kommunaludvalg

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 25. september 2008

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail vfm@vfm.dk

EGE/ J.nr. 2008-6259

Folketingets Kommunaludvalg har i brev af 28. august 2008 stillet følgende spørgsmål nr. 154 (KOU Alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Ib Poulsen (DF).

Spørgsmål nr. 154:

"Ministeren bedes oplyse, hvem der har tilsynspligten med kommunalt ejede aktieselskaber, hvis det dokumenteres, at aktieselskabet er blevet påført et økonomisk tab, og derved også indirekte påfører kommunen et tab, idet aktionæren er kommunen selv?"

Svar:

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der generelt føres tilsyn med aktieselskaber, herunder kommunalt ejede aktieselskaber, har Velfærdsministeriet indhentet en udtalelse fra Økonomi- og Erhvervsministeriet, der har oplyst følgende:

"Aktie- og anpartsselskaber er selvstændige juridiske subjekter baseret på privatretligt grundlag i form af vedtægterne.

I henhold til selskabslovgivningen skal selskaber anmeldes til registrering og offentliggørelse hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. På samme måde skal selskaber anmelde eventuelle ændringer i de offentliggjorte vedtægter eller den registrerede ledelse.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal nægte registrering af anmeldelsen, hvis det anmeldte ikke opfylder krav i selskabslovgivningen eller er i strid med selskabets vedtægter.

Herudover skal selskaber i henhold til årsregnskabsloven senest 5 måneder efter regnskabsårets udløb indsende en årsrapport til offentliggørelse hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Styrelsen foretager en stikprøvevis kontrol af de indsendte regnskaber.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens kontrol af disse regnskaber er ikke en kontrol af selskabernes økonomi, men udelukkende en kontrol af, om den indsendte årsrapport overholder kravene i selskabslovgivningen.

Kontrollen med selskabernes aktiviteter og økonomi er som udgangspunkt overladt til ejerne via selskabets generalforsamling. På generalforsamlingen opnår ejerne indsigt i virksomhedens aktiviteter og økonomi igennem den aflagte årsrapport og ledelsesberetningen samt retten til at stille spørgsmål.”

Vedrørende kommunalt ejede aktieselskaber kan jeg supplerende oplyse følgende:

Kommunernes adgang til at deltage i aktieselskaber kan være hjemlet i den konkrete lovgivning på området. Såvel opgaver som de økonomiske vilkår, der gælder for kommunal deltagelse i et aktieselskab vil i sådanne tilfælde typisk være reguleret i den konkrete lovgivning. Det gælder også spørgsmålet om en eventuel tilsynsforpligtelse, hvorfor der ikke kan gives en generel beskrivelse heraf.

Hvis kommuners adgang til at deltage i et aktieselskab ikke er reguleret i den pågældende lovgivning på området, er det muligt, at der er hjemmel til kommunalt engagement i aktieselskabet efter kommunalfuldmagtsreglerne. Efter disse regler antages, at kommuner – eventuelt sammen med private – kan deltage i aktieselskaber under forudsætning af, at aktieselskabet udelukkende varetager opgaver, som kommunerne selv kunne udføre, herunder at selskabet ikke har et erhvervsøkonomisk formål, og at lovgivningen ikke er til hinder for, at opgaven udføres uden for det kommunale system. Det vil endvidere normalt være en betingelse, at en kommune ikke har bestemmende indflydelse i aktieselskabet.

I Rapport fra udvalget vedrørende de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelser og kommunale selskaber (2006), side 71 ff, er der endvidere redegjort for en række forhold af betydning for vurderingen af en kommunes pligter i forhold til et aktieselskab, som kommunen er aktionær i.

I rapporten er det blandt andet anført, at det er en kommunalretlig grundsætning, at en kommunalbestyrelse har en generel forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt. Den kommunalretlige grundsætning afgrænser ikke præcist, hvilke dispositioner der er økonomisk uforsvarlige og dermed ulovlige. En kommunalbestyrelse har som udgangspunkt – i det omfang den skrevne lovgivning ikke regulerer spørgsmålet – et forholdsvis vidt spillerum med hensyn til anvendelsen af kommunale midler til lovlige kommunale formål. Der tilkommer således kommunalbestyrelsen et betydeligt skøn ved vurderingen af, om en given disposition er økonomisk forsvarlig.

I rapporten er det videre anført, at det må antages, at den kommunalretlige grundsætning om pligten til at handle økonomisk forsvarligt indebærer en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at handle økonomisk forsvarligt også som aktionær. De pligter, der er forbundet med kommunalbestyrelsens varetagelse af rollen som aktionær, svarer på den baggrund til de pligter, der i øvrigt påhviler kommunalbestyrelsen. Dette må antages at indebære, at kommunalbestyrelsen har pligt til at udøve et overordnet økonomisk tilsyn med de selskaber, som kommunerne deltager i. Som udgangspunkt kan dette tilsyn tage udgangspunkt i de oplysninger, selskabet er forpligtet til at offentliggøre. Endvidere må det antages, at kommunalbestyrelsen efter omstændighederne kan være forpligtet til at udnytte eventuelle særlige adgange til at skaffe sig yderligere oplysninger, hvis de oplysninger om den økonomiske udvikling i selskabet, som er forelagt kommunalbestyrelsen, giver grund til at frygte, at kommunens midler i selskabet er truet. Muligheden for eventuelt at reagere over for selskabet med de midler, der står til rådighed, vil afhænge af ejerandelen.

Endelig anføres det, at der ikke kan udledes nogen handlepligter for aktionærerne af aktieselskabsloven. Aktieselskabsloven regulerer alene bestyrelsens og direktionens pligter. Hvis en kommune er aktionær i et selskab, er der således ikke i medfør af aktieselskabsloven fastsat retlige pligter for kommunalbestyrelsen om for eksempel tilsyn.

Jeg kan for så vidt angår spørgsmålet om de kommunale tilsynsmyndigheders rolle i forhold til kommunale aktieselskaber endvidere oplyse, at tilsynet med kommunerne varetages af statsforvaltningen i den region, hvori kommunen er beliggende. Statsforvaltningens tilsyn er et retligt tilsyn. Det betyder, at statsforvaltningen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Tilsynet omfatter ikke aktieselskaber, som kommuner deltager i. Tilsynet omfatter imidlertid spørgsmålet om, hvorvidt en kommunes deltagelse i et selskab er lovlig. Hvis en kommune deltager i et aktieselskab, som varetager ikke kommunale opgaver, vil statsforvaltningen kunne udtale sig om lovligheden af det kommunale engagement. Statsforvaltningen kan derimod ikke udtale sig om aktieselskabet, herunder om aktieselskabets økonomiske dispositioner.

Statsforvaltningen kan ikke tage stilling til, om kommunernes dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige eller til spørgsmål om skønsudøvelsen, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Statsforvaltningen beslutter selv, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse en tilsynssag.

Der henvises til §§ 47, 48 og § 48 a lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 696 af 27. juni 2008).

Karen Jespersen

/ Inger Mogensen